

Adoption & Samfund

Medlemsblad for Adoption & Samfund | Nr. 2 | April 2010 | 34. årgang

Læs i dette nummer:

Landsmøde 2010 | Når én bliver til to – at få et ekstra barn
Det globale børnehjemsprojekt | Adoption, Kunst og Forskning

INDHOLD

Leder: Vælg til og vælg fra	3
Kommer viden, kommer råd – Landsmøde 2010	4
Når en bliver til to	8
Adoption, Kunst og forskning	10
Det globale børnehjemsprojekts udvikling – kan du bidrage?	12
En lldsæl i Ringsted	14
Annoncer	16
GEA - gruppen af eneadoptanter	20
Foreningen	21
Lokalforeninger	22
Landegrupper	22
Rådgivningsguide	23
Kalender	24

Adoption & Samfund

Foreningstelefon (man. kl. 20-22):
Hjemmeside:

65 92 00 18
www.adoption.dk

HOVEDBESTYRELSE

Formand:

Michael Paaske
Klanghøj 47
8670 Låsby
michael.paaske@adoption.dk
65 96 05 21 (priv.) / 29 48 53 06 (mob.)

Næstformand:

Paul K. Jeppesen
Granparken 165
2800 Lyngby
paul.k.jeppesen@adoption.dk
27 29 34 61 (priv.) / 32 83 05 08 (arb.)

Sekretær:

Carl Erik Agerholm
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
carlerik@fam-agerholm.com
74 75 73 65

Bestyrelsesmedlemmer:

Inge Fabricius
Vermundsgade 32
2100 Kbh. Ø
inge.fabricius@adoption.dk
44 53 04 04
28 15 22 04 (mobil)

Marianne Østergaard
Vesterbrogade 191, 4.
1800 Frederiksberg C
marianne.oestergaard@adoption.dk
33 22 95 53

Jørn K. Pedersen
Prangerager 38
7120 Vejle Øst
joern.k.pedersen@adoption.dk
60 82 04 35

Hans Ejnar Bonnichsen
Kildevænget 8
6560 Sommersted
hans.ejnar.bonnichsen@adoption.dk
74 50 47 74

Bente Pedersen
Assensvej 52, st. th.
5750 Ringe
bente.pedersen@adoption.dk
62 62 20 51

Louise Svendsen
Rymarksvej 99 3. th.
ls@lsrt.dk
2900 Hellerup
26 24 40 64

Lene Borg
Tveje-Merløse 2B
4300 Holbæk
lene.borg@adoption.dk
59 43 92 01

Jens Damkjær
Vestre Fasanvej 53
8410 Rønne
jens.damkjaer@adoption.dk
40 83 41 93

Suppleanter:

Sidsel Babette Johansen
Tandervej 45
8320 Mårslet
sidsel.babette.johansen@adoption.dk
86 78 27 22

Henrik Lund
Kærvej 12, Blovstrød
3450 Allerød
henrik.lund@adoption.dk
48 17 24 03

Jette Kristensen
Solbakken 25
6933 Kibæk
jette.kristensen@adoption.dk
97 19 16 43

Kenneth Aaen
Højager 37
7490 Aulum
kenneth.aaen@adoption.dk
97 47 37 36

Kasserer (valgt uden for HB):

Ellen Larsen
Glenstrup Søvej 15
8990 Fårup
kasserer@adoption.dk
86 45 26 32

Medlemsadministration:

Helle Jespersen
Snerlevej 40
2820 Gentofte
medlemsadm@adoption.dk

KOLOFON

Redaktion:

Hovgårdsparken 53
2670 Greve
bladet@adoption.dk

Redaktionsmedlemmer:

Heidi Senderovitz 60 72 90 05
Hovgårdsparken 53 (kontakt efter 19)
2670 Greve

Anne-Louise
Linnemann Bech 39 61 03 61
Enighedsvej 49B
2920 Charlottenlund

Tina Johansen Krogh 35 43 02 16
Borgmester Jensens allé 22, st. th.
2100 København Ø

Anne Marie Andresen 38 79 97 35
Raunstrupvej 6 (kontakt 17-19)
2720 Vanløse

Ansvarshavende for dette nummer:

Anne Marie Andresen

Medlæser:

Tina Krogh Johansen

Grafisk produktion:

Eks-Skolens Trykkeri ApS 35 35 72 76

Oplag: 4.300 stk.

Adresseændring meddeles postvæsenet og medlemsadministrator Helle Jespersen (se til venstre).

Abonnement kr. 375,-
Medlemskab inkl. blad kr. 375,-
Giro 214 3135.
Annoncepris: Kr. 10,- pr. spaltecentimeter.

Bladet modtager altid gerne billeder. Husk at oplyse om navn, adresse, motiv, afgiverland og tidspunkt. Bladet (inklusive billederne) lægges altid efterfølgende på www.adoption.dk. Billederne vil herudover kunne anvendes i foreningens foldere og øvrige publikationer.

Artikler i bladet udtrykker forfatterens synspunkter og ikke redaktionens.

Bladet udkommer i februar, april, juni, september, oktober og december.

Annoncer: Henvendelse til foreningens kasserer (se til venstre).

Forsiden: Wilma 3½, født i Kina, leger i Havneparken på Islands Brygge

**DEADLINE NÆSTE NUMMER:
6. MAJ 2010**

Vælg til og vælg fra

På adoptionsområdet har det altid været almindelig praksis, at man som ansøger måtte indstille sig på at kunne få nogle overraskelser undervejs. Det gælder ikke mindst, når der kommer barn i forslag, når barnet matches til de kommende forældre. Her har det nogle gange givet et andet udfald end det forventede. Ikke dermed sagt, at det uventede altid var negativt, men blot overraskende.

For enkelte har det dog helt givet også været med negativt fortegn. Hvor man gik og ønskede sig en lille baby, måske endda en pige, kunne det være en voldsom oplevelse at modtage en dreng på knap 3 år.

Men sådan har vores godkendelsessystem været indrettet. Valgmulighederne, om nogen, var få, og det er ofte blevet betegnet som uetisk, at nogle "tillod" sig at ønske sig noget mere konkret end det abstrakte begreb "barn mellem 0 og 36 måneder". For visse lande kunne denne ramme uden problemer præciseres til: Pige mellem 1 og 2 år. Eller for andre lande: Dreng på 3-4 år. Hertil kommer det helt specielle system med enten en almen eller en udvidet godkendelse, et system der faktisk ikke findes i andre lande.

Vi har tidligere givet udtryk for at der kunne arbejdes med disse meget vide rammer, at de kunne gøres mere præcise, og at man i højere grad kunne lade det være op til ansøgerne selv at vurdere, hvilke eventuelle handicaps, de har ressourcer til.

Det har der hidtil ikke været opbakning til at ændre på. Men det kan være, at det kommer nu. I hvert fald indledes nu et udvalgsarbejde under Familiestyrelsen, hvor repræsentanter fra myndighederne, de formidlende organisationer og Adoption & Samfund skal drøfte fordele og ulemper ved det eksisterende godkendelses- og matchningssystem.

Det gennemgående hensyn er selvfølgelig, at det skal være til barnets bedste. Vi ser frem til at få mulighed for at deltage i arbejdet i gruppen.

Mindeord

Det er med stor sorg at jeg har modtaget meddelingen om, at Ingelise Jakobsen er afgået ved døden. Ingelise var gift med Ib Jakobsen, foreningens mangeårige sekretær. Jeg mødte Ingelise og Ib første gang tilbage i midten af 90'erne, hvor vi som vordende adoptivforældre deltog i Lokalforening Fyns arrangementer. Her var Ib og Ingelise altid faste deltagere.

Ingelise var desuden et vigtigt bagland for Ib, og Ingelise deltog i arbejdet med foreningens sekretariat fra bopælen i Odense. Der er ingen tvivl om Ibs og Ingelises betydning for vores forening. Mine tanker går nu til Ib og de to voksne børn. Æret være Ingelise Jakobsens minde.

Michael Paaske
Formand

Kommer viden kommer råd

Landsmødet 2010

Dette års landsmøde, som blev afholdt den 5. og 6. marts på Vilcon Golfhotel i Slagelse, havde rådgivning som omdrejningspunkt. Hvilken vejledning er der brug for før, under og efter adoptionen? Hvilken vejledning er der særlig brug for? Hvem vejleder om hvad?

Alle aktører var med: Familiestyrelsen, de formidlende organisationer, de professionelle rådgivere, landegrupper, lokalforeninger, hovedbestyrelse og bladet. En broget skare, som samtidig delte det skønne men også udfordrende livsvilkår at være en del af en adoptivfamilie.

Af: Annette Smedegaard Christiansen
Fotograf: Henrik Lund

Vi venter ved buffeten, ved kaffebordet, i toiletkøen. Vi har køkultur i Danmark; vi springer ikke over – selvom det kan være fristende. Og vi véd, at hvis vi forlader køen, er det om bagved. Vi opfinder kreative løsninger – aftaler, at håndvask efter toiletbesøg foregår uden for toilettet, så vi ikke skal vente så længe. Også når vi vil danne familie, skal vi vente. Ventetiden på et adoptivbarn er særlig lang og koster mange frustrationer. I denne fase i adoptionsforløbet

er opstået et særligt behov for rådgivning. Såvel Danadopt som AC oplever, at de lange ventetider slider på psyken hos familierne. De anvender derfor en del ressourcer på at støtte de kommende adoptanter i den svære ventetid. Nogle familier bliver så opslidte, at de ender med at forlade køen definitivt og dermed vælge adoptionen fra. Det er et vanskeligt valg, for samtidig med, at der ligger en fælles ressource i som par at kunne støtte hinanden, kan der opstå en

Der lyttes...

uenighed omkring, hvornår "nok er nok". Da gennemsnitsalderen for adoptanter er 38-40 år, ligger det biologiske ur der som en ekstra dimension. Ud over tabet af barn og familiedannelse ender det også i flere tilfælde med skilsmisse.

Mens vi venter

Hos de formidlende er man bevidst om forældrenes behov for hjælp og støtte i ventetiden. Danadopts socialrådgiver Mette Garnæs understreger samtidig vigtigheden af hele tiden at huske på fundamentet for adoptionstanken, nemlig at "Vi (de formidlende, red.) finder ikke børn til forældre, vi finder forældre til børn".

Danadopt har ventetiden som tema på landemøderne med fokus på egne reaktioner og hvad man selv kan gøre. Adoptanterne hjælpes til at fokusere på det, de kan gøre noget ved. Man har pludselig tid til at tage den efteruddannelse eller foretage den jordomrejse, som blev skrinlagt på grund af den forestående adoption. I stedet for at gå i stå i ventetiden kan man gøre ting, man også gjorde før adoptionen, og som både var spændende og gav én energi. "Vi ved godt, at folk har haft et liv før os," siger Mette Garnæs.

I AC opfordrer man også adoptanterne til at have andre projekter i ventetiden. Det kunne for eksempel være at sætte sig ind i kulturen og lære sig sproget i det valgte land eller at danne netværk med andre i samme situation.

Den generelle formidlingssituation med færre børn, større børn og special needs børn smitter af på rådgivningen i ventetiden. Hvis adoptanterne har et billede af et barn på seks måneder men får et barn på to et halvt år i forslag, kan det for nogle være svært at knytte an til barnet i den første tid, eller den ene part kan godt, den anden kan ikke. Her er der behov for en rådgivning omkring forventninger. En arbejdsgruppe er nedsat under Familiestyrelsen, der netop skal se på godkendelsesrammerne i forhold til barnets alder.

Forventningsafstemningen gælder også barnets historie. De formidlende rådgiver om, hvorfor børnene bliver forladt, hvad det gør ved dem, og hvad man kan forvente som familie. "Det vigtigste er at kunne mærke sin egen mavefølelse og få den benævnt," siger socialrådgiver Pia Jørgensen fra AC. Der er altid en risiko, når man bliver forældre, og den risiko er en lille smule større ved adoptivbørn end ved biologiske børn. Dertil kommer hele overdragelsen, et andet sted, i en anden kultur, i en atmosfære af kaos og utryghed, med et barn der er i en chokfase.

Flere adoptanter overvejer special needs børn, og her går de formidlendes rådgiv-

Et kig fra hotellet...

ning på, hvad man med et sådant valg vælger til. Det kan være, at barnet skal opereres, og det pirrer til grundangsten og frygten for at miste. Selvom mange overvejer et special needs barn er det langt fra alle, der går videre med det, oplyser Mette Garnæs.

Større børn, større vanskeligheder?

AC har gennemført en undersøgelse af 1000 adoptivbørn hjemtaget i årene 1992-95. Den er tilgængelig på deres hjemmeside (www.a-c.dk), og baserer sig på adoptivforældrenes beskrivelse. Statistikken opererer med tre grupper: a-gruppen, som ikke har nogen problemer, b-gruppen, hvor der optræder middelsvære problemer og hvor de løses kommunalt, og c-gruppen med tunge problemstillinger, heriblandt dem, der fører til institutionsanbringelse. Undersøgelsen viser, at jo ældre barnet er ved modtagelsen, jo højere er sandsynligheden for, at det har vanskeligheder. En tilhører bemærker, at der generelt stilles mange flere diagnoser på børn i Danmark, og at det vil være naturligt, hvis det også afspejler sig i gruppen af adoptivbørn. En anden forklaring kan være, at forældrene på grund af de adoptionsforberedende kurser er blevet bedre til at beskrive børnene.

Muligheder frem for begrænsninger

Mange frygter at miste deres godkendelse, hvis de sygemelder sig på grund af ventetidsstress. Holdningen hos de formidlende er, at det omvendt er at vise ansvarlighed at søge professionel hjælp, hvis man i en periode er i krise og føler sig nedslidt. Her vejleder de om, hvordan man skal forholde sig i forhold til Statsforvaltningen eller støtter forældrene i at komme ind i et professionelt forløb hos en psykolog. De henviser også til Adoption og Samfunds frivillige rådgivere.

Psykolog og bestyrelsesmedlem i Danadopt Susanne Høeg gør opmærksom på den nye "mulighedserklæring", som fra oktober 2009 erstatter lægeerklæringen om uarbejdsdygtighed. Erklæringen fokuserer på det, man kan under sin sygdom. Sammen med sin arbejdsgiver kan man for eksempel aftale, at man passer sit arbejde delvist under sygdomsforløbet, og at arbejdstid og opgaver tilpasses én. Socialrådgiverne i Adoption & Samfund vil kunne vejlede nærmere omkring erklæringen.

Barnets bedste - historisk set

Hvilke strukturer og hvilken udvikling er bestemmende for adoption og rådgivning? Spørger Dorrit Sylvest Nielsen, direktør i Familiestyrelsen og næstformand i Adoptionsnævnet, og giver et historisk rids af udviklingen på området. I 1851 blev den første moderne adoptionslov vedtaget i Massachusetts, USA. Den var moderne, fordi den havde som afgørende præmis, at adoptivforældrene var egnede til at opfostre et barn. I 1923 fik Danmark sin første adoptionslov. Også den havde barnet i fokus. Adoptionen skulle kun finde sted, hvis den var til gavn for barnet, og man lagde vægt på en undersøgelse af adoptanterne. Men der kunne ikke gives bevilling til adoption, hvis adoptanten havde livsarvinger. Med reformen af adoptionsloven i 2000 og indførelsen af de adoptionsforberedende kurser blev forældrene givet et stort medansvar for en adoption. Det er nu også op til forældrene at afgøre, om de er egnede. Det er de internationale adoptioner, der har trukket udviklingen, og i dag kræver adoption af danske børn også deltagelse i kurser. Rådgivningen af forældrene foregår nu på kurserne, der udgør fase to i godkendelsessystemet. Her bliver kigget både på

barnets og forældrenes vej til adoptionen. Som Dorrit Sylvest Nielsen udtrykker det: „Det er ikke bare en ren ble, en seng, et kys og et kram, der skal til.“

Som en gøg i en spurverede

Førhen var tanken om blandede familier, både etnisk og temperamentsmæssigt, fjern. Ofte vidste barnet ikke, at det var adopteret, og matchningen blev derfor anset for at være vigtig. Indtil Adoptionsnævnets oprettelse i 1976 stod Mødrehjælpen for de danske adoptioner. Dorrit Sylvest Nielsen citerer Vera Skals, tidligere direktør i Mødrehjælpen, som i 1953 udtaler: 'Der er i forvejen megen ulykke og taktløshed omkring spørgsmålet adoption, og et lyshåret, blåøjet barn, hvis forældre var højere end normalt, vil passe hos små mørkhårede, mørkøjede forældre som gøg i en spurverede og stadig møde spørgsmålet: hvorfor? Vi ville heller ikke anbringe et barn, hvis forældre var udprægede kunstnere, hos adoptivforældre, der er meget pernitengrynede.

Den synlige adoption, som de internationale adoptioner har medført, har også smittet af på de danske adoptioner, og her opstår der et vejledningsbehov, hvis barnet først sent får at vide, at det er adopteret.

Det er Dorrit Sylvest Niensens opfattelse, at Haagerkonventionen, som Danmark tilsluttede sig i 1997, med sine etiske standarder og vægt på processen er med til at højne debatten om adoption.

I 2009 blev det muligt at adoptere uden samtykke fra de biologiske forældre, de såkaldte tvangsadoptioner. Såvel ved frivillige adoptioner som ved tvangsadoptioner er der mulighed for at bevare kontakten med den biologiske slægt og få fastsat et samvær. Et typeeksempel kunne være et forældrepar uden forældrevenne, men med en mormor, der løbende har haft en kontakt med barnet. Efter adoptionen arrangeres samvær mellem mormor og barn, så en kontakt opretholdes. Her opstår et juridisk dilemma, som Justitsministeriet er inde at se på, da retsforholdet til den biologiske slægt netop ophæves ved adoption.

Bit Boel fortæller om selvhjælpsgrupper.

Børnelægerne bruges ikke nok

Til Adoptionsnævnet er knyttet en række børnelæger, som kan rådgive kommende adoptanter om de konkrete børn, der er stillet i forslag, før den endelige beslutning om adoptionen tages. Også de formidlende organisationer har børnelæger tilknyttet. Nævnets børnelæger bruges dog kun af ti procent af ansøgerne, men skulle gerne bruges meget mere, siger Dorrit Sylvest Nielsen. De hovedgrupper, der benytter sig af denne rådgivning, er ansøgere, der får børn bragt i forslag uden for godkendelse, og førstegangsadoptanter.

At finde hinanden

Familiestyrelsen får mange henvendelser fra biologiske familier og adoptivbørn og fornemmer, at der er et uopdyrket behov for rådgivning til denne gruppe. Styrelsen rådgiver kun om, hvordan man kan finde hinanden, men hvad sker der, når man finder eller ikke finder sin biologiske slægt? „Det er ikke altid idelig lykke at finde sin biologiske familie, heller ikke her i landet“, siger Dorrit Sylvest Nielsen, og der kan være et behov for rådgivning omkring forventninger til mødet, hvorvidt man skal gøre det eller ej, osv.

Adoption - en familiedannelse blandt mange

„I dag er adoption en ud af mange måder at danne familie på“, slutter Dorrit Sylvest Nielsen. Familiebegrebet er blevet udvidet. Vi lever i en tid med rugemødre, kunstig insemination og homoseksuelle forældrepar. I hver familietype er der særlige problemstillinger som kræver særlig rådgivning.

Rådgivning efter adoptionen

Behovet for rådgivning fortsætter efter adoptionen. Der er den uformelle rådgivning, hvor vi snakker med familie og venner, mødes i mødregrupper, landegrupper osv., men det rækker ikke altid. Der kan være behov for at snakke med sagkyndige i omstillingsprocessen mod et fungerende familieliv. Hvilke eksterne rådgivere, der er brug for, afhænger af problemets karakter. På landsmødet møder vi både forældrene og de professionelle, der med stort engagement fortæller om familieliv, tilknytning, psykisk sygdom og sundhed.

Når sindet brister

Kirsten Andersen, pårørendeorganisationen Bedre Psykiatri, leverer en meget personlig fortælling om livet med en psykisk syg biologisk søn. Hun fremhæver den pårørendeundervisning, hun fik fra sygehuset, som gjorde det nemmere at forstå sønnens sygdom og fjernede noget af den skyldfølelse, hun bar på som forælder. Sønnen fik via sin

tilknytning til socialpsykiatrien en større sygdomserkendelse, og hele familien indgik i et samtaleforløb med såvel individuelle samtaler med sønnen som samtaler med hele familien.

Landsforeningen Bedre Psykiatri kan kontaktes, uden at man behøver at være medlem (www.bedrepsykiatri.dk).

Psykolog Susanne Høeg påpeger, at psykiatrien er et omsorgsområde, der skal tages ind i rådgivningen til adoptivfamilien. Vi kender ikke vores børns historie, derfor kan vi ikke forebygge på samme måde. Det tager årevis at blive oplært inden for området, og det er vigtigt med kontinuitet i rådgivningen. „Adoptivbørnenes udviklingsmuligheder skal normaliseres, og de skal kunne tilbydes de rette støttemuligheder“, siger hun og nævner behovet for et videnscenter på området.

Tilknytning varer hele livet

Opholdet på børnehjem kan have udviklet et sårbart nervesystem hos barnet, som gør, at det nemt disintegrerer, at det har en manglende evne til fleksibilitet. „Man kortslutter hurtigere, eksploderer, der opstår overload, og barnet går i rødt felt“, forklarer psykolog Marie Olsen Kludt i sit oplæg „Fra børnehjem til familie til daginstitution“. Hun læner sig op ad den Susan Harts teori om den neuroaffektive udviklingsteori samt Daniel Sterns udviklingsteori. Hjernens følelsesmæssige udvikling kræver omsorg og kontakt, og at kunne rumme barnets følelser stiller omvendt krav om et veludviklet nervesystem hos den voksne, der i mødet med adoptivbarnet også må vende blikket mod egen personlighed og egne reaktionsmønstre. „Den største udviklingsforstyrrelse et barn kan få, er, hvis en forælder ikke forelsker sig i sit barn“, siger Marie Olsen Kludt, der mener, at forældrevennen kan have behov for at blive vækket eller bestyrket. Hun arbejder med det, hun kalder „now-moments“, øjeblikke af samhørighed mellem forælder og barn. I legen skal den voksne tage den følelsesmæssige styring og signalere engagement og struktur. Og de professionelle skal tage medejerskab. Netværket omkring barnet, for eksempel daginstitutionen, skal samarbejde med familien om at tage ansvar for at skabe gode udviklingsbetingelser for det.

Marie Olsen Kludts pointe er, at såvel adoption som tilknytning varer hele livet. Når barnet har en afvigende adfærd, er det kontakten med omsorgspersonerne, der fremtræder som afvigende - ikke barnet alene. Jo flere risikomomenter, for eksempel en svag psykologisk funktion hos forældrene og et vanskeligt temperament hos barnet, jo større er faren for, at barnet udvikler et utrygt tilknytningsmønster.

Børn og grupper

En anden psykolog, hovedbestyrelsesmedlem Jens Damkjær, har i sit foredrag om forældreroller og socialisering en anderledes indfaldsvinkel til tilknytning, inspireret af psykologen Judith Rich Harris' teorier. Vi er meget sammen med vores børn - måske for meget. Tilknytningen skal tænke børnene op, så de kan gå ud og udforske verden og være sammen i kammeratskabsgrupper. Hans fokus ligger på samhørigheden i kammeratskabsflokkene, idet høj eller lav status i gruppen har en varig indvirkning på personligheden. Vi socialiseres i grupper, og kultur overføres ikke fra forældre til børn men fra forældrenes netværksgruppe til børnenes kammeratskabsgruppe. Jens Damkjær har nogle helt konkrete råd til adoptivforældre:

- Opfat ikke det at være adopteret som noget særligt, men at være forskellig som alle andre er forskellige.
- Lad barnet gå til mange fritidsaktiviteter. Sport er en vigtig arena for socialisering, og ved at være i mange forskellige sammenhænge oplever barnet, at det har forskellige roller - og status - i de forskellige grupper.
- Lad være med at trække indkøringsfasen i daginstitutionen ud - barnet vil gerne selv i gang med at skabe sit eget rum og sine egne venner.
- Vær ikke bange for Nintendo DS - den er en vigtig arena for socialisering. Børn skal understøttes i at kunne håndtere sociale elektroniske medier, så de kan indgå i kammeratskabsgruppen.

Men hvad er så forældrenes funktion? Først og fremmest skal de sørge for trykthed i situationer, hvor barnet føler sig truet. De skal yde fysisk og følelsesmæssig omsorg over for barnet og sikre kontinuitet og konsekvens i barnets liv. Derudover skal de have en følelsesmæssig investering i barnet.

Forældre er de vigtigste, men ikke de eneste tilknytningspersoner i barnets liv. Også bedsteforældre og andre kan spille den rolle. Der opstår naturligt et tilknytningshierarki, som afhænger af en række faktorer så som omsorgstid, omsorgskvalitet, graden af følelsesmæssig investering fra omsorgspersonens side og omfanget af omsorgspersonens tilstedeværelse.

Den raciale stilhed

Jens Damkjær har en drøm. „Vi skal i gang med at italesætte forskellighed som noget helt naturligt“, siger han og henviser til Lene Myong Pedersens Ph.D. om adoption. Afhandlingen peger på, at en adopteret skal ligne normen så meget muligt - danskheden er sat i centrum. Vi taler ikke om forskellighed, for eksempel „hvidhed“, i Danmark, hvor der hersker en med Lene Myong Pe-

dersens ord „racial stilhed“. Forskningsmateriale peger på det nævnte behov for at italesætte forskelligheden. Det gælder i skolen som på arbejdspladsen, hvor et godt miljø er karakteriseret ved, at man ikke bare tolererer forskelle, uenigheder og konflikter, man stimuleres også af dem. Jens Damkjær ser denne italesættelse som en opgave, Adoption og Samfund kan være med til at fremme.

En hel fortælling - et helt menneske

Også for adoptivbarnet er det vigtigt at kunne fortælle en hel historie om, hvem man er. Målet er at opbygge selvtillid og selvværd hos barnet, så det med naturlighed kan sige „Jeg er dansker og jeg kommer fra Etiopien“. Denne udvikling kan fremmes ved „det fælles tredje“, nemlig det at være sammen om noget og dele en nysgerrighed. Det kan være slåskampe, computerspil, musik eller fodbold, og det kan være det, en søskendeflok har sammen. Jens Damkjær nævner også Henrik Lunds kortfilm „Hvor kommer du fra?“, som også er på programmet, som et eksempel på noget, der også kan virke understøttende.

Hjælp til selvhjælp

Børnene kan stille store krav til familien, og familien kan stille store krav til børnene. Hvor går man hen, når kravene bliver uoverstigelige? Bit Boel fra Lokalforeningen i Århus har sammen med Selvhjælpsgrupper i Århus taget initiativ til støttegrupper for udsatte adoptivfamilier. Det kan være familier, hvor barnet har måttet anbringes uden for hjemmet, familier hvor kontakten er brudt mellem forældre og voksne børn, eller familier der har modtaget børn med handicap eller adfærdsforstyrrelser.

I selvhjælpsgrupperne er der plads til de uforløste følelser men også de destruktive. I stedet for at isolere sig som familie kan man hér inspirere hinanden til ressource-tænkning. Deltagerne oplever, at de får hjælp til forsoning, til at respektere egen indsats. Man kan slippe den faste rolle, man har fået over for sin partner, og få et nyt blik på sig selv. Man kan spejle sig og opleve, at ens egen historie bliver mere normal. „Vi skal have det godt med os selv for at kunne være gode forældre“, siger Bit Boel og understreger, at initiativet henvender sig til familier med et rimeligt funktionsniveau. Er man i dyb krise, skal man have professionel rådgivning.

Bit Boels drøm er, at lokalforeningerne afholder netværksaftener med oplæg fra dem, der har startet selvhjælpsgrupper. På Adoption og Samfunds hjemmeside kunne man oplyse om grupperne og initiativerne, og i bladet kunne der være henvisninger til igangværende og kommende grupper.

På www.selvhaelpsgrupperiaarhus.dk og www.frise.dk kan man hente flere oplysninger.

Hvad gør vi nu?

Hvordan tegner fremtiden sig? Hvilke vejledningsinstanser er der særlig brug for? Hvordan skal den struktureres? Aktørerne kommer med en række anbefalinger i den afsluttende workshop.

- PAS-tilbudet bør udvides og nuanceres, så der kommer fokus på senere livsperioder, bl.a. latensperioden og puberteten. Tilbuddet kunne omfatte såvel gruppe-ancer som enkeltseancer, og det bør være livslangt. Det skal ikke nødvendigvis være gratis, men tilbuddet skal være der. Det skal have fokus på såvel forebyggelse som behandling og rette sig mod både adoptanter og adopterede.
  - Der skal oprettes et videnscenter. Her skal rådgivningen samles, og det skal omfatte behandlingstilbud samt vejledning af de professionelle i normalsystemet, dvs. pædagoger, lærere osv.
  - Der skal tilbydes flere kurser for fagfolk, med et bredere sigte end kun adoption. Det kunne for eksempel være temadage om særlige udfordringer ved særligt sårbare børn. Jo bredere overskrift, jo større motivation i institutionerne til at sende personalet på kursus.
  - De eksterne rådgivere skal i højere grad inviteres til at skrive artikler om adoptivbørn både til foreningens blad og til de professionelle fagblade.
  - Der skal udarbejdes mere informationsmateriale om fx special needs børn og sent adopterede børn.
  - Lokalforeningerne skal formidle deres tiltag til de professionelle.
  - Der skal uddannes adoptionsrådgivere, der kan sidde med ved samtalerne i børnehaven, ved skole-hjem samtalerne osv.
  - Adoption kunne indgå som en del af et problemfelt i læseplanerne på uddannelserne.
  - Foreningens mål må være at gøre sig selv overflødig. Der skal arbejdes for etableringen af et offentligt system, der ikke er baseret på frivillige kræfter. Det frivillige arbejde er alt for afhængigt af ildsjæle, og det frivillige rådgiverkorps, med al den ros, det skal have, kan være svingende og tilfældigt.
- Tiden er gået, Landsmødet er ovre. Drømme, indspark og ideer stod i kø, men de fik ord og stemme. Tiden vil vise, hvor mange af dem, der bliver hængende i køen og hvor mange der rykker frem og kommer igen. Nogle gange skal der spidse albuer til. ■

Når én bliver til to

– Om glæden ved at få et „ekstra“ barn.

Da vi for fire år siden hentede den ene af vores to adoptivbørn, tænkte vi nok på, hvor svært det var for hende at skulle forlade det velkendte miljø og børnehjemmet, som havde været hendes hjem i flere år. Vores datter fyldte 6 år, mens vi hentede hende, og hun havde derfor en lang barndom og fortid i et andet land. Alligevel tænkte vi ikke så meget over, at der måtte være andre børn, hun havde knyttet sig til og om-vendt, og at det for nogle af dem var som at miste en elsket lillesøster, da vores datter forsvandt.

**Af Lisbet Mogensen, bestyrelsesmedlem,
Adoption & Samfund i Vestjylland.**

Vores datter tilpassede sig hurtigt flytningen – måske også for hurtigt, og vi ville gerne hjælpe hende med at nuancere følelsesregistret lidt. Derfor satte hun og jeg os en dag, da hun havde boet hos os cirka et halvt år, og kiggede på hjemmesiden fra hendes gamle børnehjem. Stor var glæden over at gense det hele, og hun fortalte løs om alt det, hun så på billederne. Pludselig stoppede hun op med et stort smil, for hun havde fundet et billede af sin „storesøster“ Andrea!

Ikke storesøster i biologisk forstand, men den af de større piger, der havde betydet mest for hende. For mig faldt der pludselig en brik på plads, for jeg havde i nogen tid undret mig over, at vores datter ofte nævnte et pigenavn. Ikke bare fornav-

Pludselig stoppede hun op med et stort smil, for hun havde fundet et billede af sin „storesøster“ Andrea!

Andrea, vores datters „storesøster“.

net, men hele navnet. Nu vidste jeg, hvem dette navn tilhørte, og kunne gætte mig til, hvorfor det var blevet sagt.

Brev fra fortiden

Børnehjemmet ønskede at finde faddere til deres børn for at få en ekstra indtægt, så vi tegnede straks et fadderskab til pigens Andrea, der dengang var 12 år gammel. Det betød, at vi for et mindre beløb hver måned kunne være med til at støtte hendes uddannelse, men vi gjorde mere end det. Hurtigt efter at vi havde fået reetableret kontakten med børnehjemmet, skrev vores datter og jeg et brev til Andrea via børnehjemmets e-mail og sendte fotos af vores datter. Vi talte meget om Andrea, og som forældre holdt vi vejret lidt, for bare det nu ikke betød for meget savn og længsel, og hvad nu hvis vi ikke fik svar?

Næste dag lå der en e-mail fra Andrea og nogle fotos af hende. Vores datter var lykkelig. Vi læste brevet mange gange, og hun sov med et af fotografierne under hovedpuden den første nat.

For vores datter var det at få et brev fra fortiden fantastisk, og at høre fra den elskede „storesøster“, der skrev, at hun savnede hende, elskede hende og aldrig ville glemme hende, betød, at den livslinje, der med flytningen til Danmark var blevet brudt, nu igen var intakt.

Vi læste brevet mange gange, og hun sov med et af fotografierne under hovedpuden den første nat.

Andrea sammen med sine venner.

Andreas liv fylder i Danmark

Det er nu over tre år siden vi fik kontakt med Andrea, og siden da er der fløjet mange breve og fotos via e-mail tværs over jorden. Vi hører om dagligdagen på børnehjemmet, og vores datter kan nikke genkendende til

Når Andrea skriver

„Husker du, hvordan vi om

lørdagen fik specielle tortillas?“

ja, så står alt lyslevende igen

– og så laver vi også tortillas i

Danmark den lørdag aften!

alle rutinerne, maden, skolegangen og pligterne. Når Andrea skriver „Husker du, hvordan vi om lørdagen fik specielle tortillas?“ ja, så står alt lyslevende igen – og så laver vi også tortillas i Danmark den lørdag aften!

Vi følger med i Andreas skolegang, hører om hvilke fag hun er glad for, og hvilke hun gør fremskridt i. For to år siden begyndte hun på en katolsk pigekostskole væk fra børnehjemmet, men er „hjemme“ hver anden måned og i ferierne, hvor hun arbejder på børnehjemmet med at passe de små og lave mad. Det glæder os meget, når vi fra børnehjemmets leder hører, at Andrea ligger i toppen af sin klasse.

Vi glædede os sammen med Andrea, da hun til jul skrev, at hun for første gang i sit liv skulle fejre juleaften sammen med sin mor og en storesøster. Søsteren ville hente

hende på børnehjemmet få dage før jul, og hun glædede sig ubeskriveligt. Og vi følte med hende i hendes sorg og fortvivlelse, da vi fik at vide, at hun aldrig var blevet hentet. Familien havde endnu en gang svigtet hende. Stakkels pige. Hvor meget ondt kan man gøre et barn! I sådan en situation er der ikke meget, der trøster, og man ønsker blot, at man ikke var så langt væk.

Det er en stor glæde at følge med i Andreas liv – især for vores datter, men også for resten af familien, og vi ved, at det også betyder meget for hende, at vi er der. Vi håber det bliver muligt inden for nogle få år, at Andrea kan rejse over og besøge os på en lang ferie, så de to piger kan mødes igen.

Fadderskaber

Jeg har ikke kendskab til, hvor mange børnehjem, der har en stor aldersspredning, og hvor de store børn, der af forskellige årsager ikke bliver bortadopteret, bliver tilbage, passer deres skolegang, hjælper til på børnehjemmet og langsomt bliver udsuset i verden. Men de findes. Disse større børn og unge flytter senere ud til et liv, der ofte er fyldt med ensomhed, afsavn, svigt, misbrug, prostitution og kriminalitet. De der er heldige at få en uddannelse, klarer sig selvsagt bedst, da de er i stand til at få arbejde, en indtægt, en bolig og indgå i sociale relationer og dermed få mulighed for at leve et ordentligt liv.

På vores datters børnehjem er der mange store og større børn. Så vidt det

overhovedet er muligt, er det et mål, at alle skal følge en skolegang og videreudanne sig, hvis evnerne er til det. Uddannelse er en stor post på børnehjemmets budget, og derfor kan der ligge en dobbelt interesse i at opbygge „fadderskaber“ eksternt, den økonomiske og så relationen til fadderne, der kan være af mere eller mindre tæt karakter.

Det er så lidt tid og penge, der skal til for at gøre en stor forskel for et barn på et børnehjem. Vi føler, at vi har fået et „ekstra“ barn i vores familie. Hun er langt væk, ja, men ikke længere end at vi hurtigt er i dialog med de kommunikationssystemer, der findes i dag. Det er naturligvis ikke alle børnehjem, der har ressourcer til at hjælpe barnet med breve og fotos, og det er en begrænsende faktor.

Med denne lille fortælling vil jeg opfordre andre adoptivforældre, der adopterer større adoptivbørn til at etablere kontakt med tilbageblevne børn på børnehjemmet, hvor det overhovedet er muligt. Både af hensyn til den „søskende“ der bliver tilbage, men især for ens eget adoptivbarns skyld. Kan det ikke lade sig gøre, kan jeg kun opfordre til, at man indgår i forpligtende fadderskaber til andre børn på andre børnehjem. ■

Hvis du ønsker yderligere information eller hjælp til, hvordan man kan få et „ekstra“ barn, er du velkommen til at sende en e-mail til Lisbet Mogensen liasmo@mail.dk

Adoption, kunst og forskning

Måske er det måden, vi tackler adoption på i Danmark, der trænger til en diskussion. Det var et af flere forskellige emner, der kom frem, da der i januar var seminar om adoption på Københavns Universitet.

Tre kunstnere – alle med koreansk baggrund – kom med indspark til diskussionen i form af digte og film.

Af Gunhild Korsgaard

“Måske kan vi kunstnere sige noget på en subjektiv måde, som kan bruges i forskningen.”

Sådan sagde Camilla Lee Fabricius, journalist og filmmager, som den sidste oplægsholder på seminaret “Hvad adoption også er” på Københavns Universitet i januar.

Og sandt er det, at Camilla Lee Fabricius og digterne Eva Tind Kristensen og Joan Rang satte mange ting på dagsordenen, som godt kunne trænge til en nærmere analyse.

De tre satte blandt andet fokus på racisme – i Danmark, i de nærmeste omgivelser og i (adoptiv)familien – de talte om splittet identitet og mange andre ting. (Mød de tre kunstnere i et interview i næste nummer af Adoption og Samfunds blad.)

Seminaret viste tydeligt, hvor få penge der er til forskning i adoption, oplægsholderne optrådte for eksempel gratis, men som dagen skred frem, blev det lige så tydeligt, at der faktisk er forskningsresultater at forholde sig til.

Barnløse mødre

Antropologen Ing-Britt Christiansen fortalte i et oplæg om dén person, som næsten altid er usynlig i stort set samtlige adoptivhistorier.

Hun fortalte nemlig om den biologiske mor ud fra en undersøgelse (upubliceret materiale), som hun lavede midt i 1990'erne.

“Den forskning, der på det tidspunkt var blevet lavet om adoption, var lavet af adoptivforældre, hvis man kan sige det på den måde – og derfor var der spørgsmål, som aldrig var blevet stillet.”

“Dem ville jeg gerne stille, og derfor søgte jeg at komme i kontakt med mødre, der havde adopteret deres børn væk. Det skete i et samarbejde med ugebladet Femina, og min frygt for ikke at få kontakt forsvandt, lige så snart bladet var på gaden. Telefonen ringede og blev ved med at ringe i et halvt år, efter at artiklen var blevet bragt.”

Èt af de spørgsmål, Ing-Britt Christiansen gerne ville stille de barnløse mødre, som

hun også kalder dem, var, om de opfattede sig selv som det bortadopterede barns “rigtige” eller egentlige mor.

“Det er et spørgsmål, som måske har optaget mig meget, fordi jeg selv er adopteret,” forklarede hun i sit oplæg og tilføjede, at “det kan man bare ikke se, fordi jeg er “hvid”.”

Svaret fra de kvinder, som kontaktede Ing-Britt Christiansen, var, at de ikke følte sig som det bortadopterede barns mor.

“De sagde til mig: “Jeg er ikke barnets mor”. De opfattede sig mere som en slags ansvarsfuld tante og ville først og fremmest gerne vide, hvad der var sket med barnet,” forklarede antropologen på seminaret i januar.

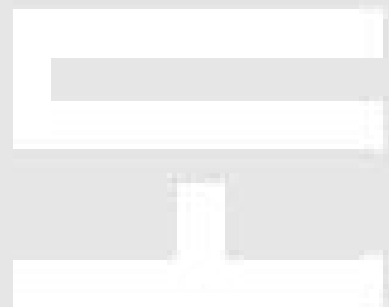
“Undersøgelsen viste, hvis jeg skal sige det direkte til alle adoptivmødre, at de ikke har noget at frygte fra børnenes biologiske mødre. De forestiller sig ikke at genindtræde i en mors rolle,” sagde hun også.

ㅍ / do

det koreanske ord ㅍ er en lyd, der ifølge 15.000 tegnsordbogen har 121 forskellige betydninger. do kan betyde: en provins. et distrikt. en bydel. en religion. en moralsk lærdom. vejen (tao) til endelig erkendelse, indsigt, forløsning. sandhed. retfærdighed. årsag. sættes do foran en titel, betegner det dén der har den højeste rang. et princip. et sværd. grader (temperatur). grader (i en vinkel). en musisk enhed. en kunstform. et håndværk. et billede. et diagram. et kort. en graf. et menneske. en flok. en gruppe. en bande. en substantivendelse. et år. en periode. et resultat der opnås i et spil med brikker (yut), som koreanere spiller nytårsaften

do

jysk udtalemåde af du

Digt af Eva Tind Kristensen.

Brune børn i hvide familier

I modsætning til Ing-Britt Christiansen kan man tydeligt se, at Lene Myong Petersen ikke er etnisk dansk.

Det er bare ikke noget, vi er særligt gode til at snakke om i Danmark, mener Lene Myong Petersen eller Cho Shin-hee med udgangspunkt i sin ph.d.-afhandling "Adopteret – fortællinger om transnational og racialiseret tilblivelse".

"Vi taler ikke særligt meget om race i Danmark. Det er et problematisk begreb, slog hun fast i sit oplæg på seminaret "Hvad adoption også er".

"I Danmark er alle lige. Der er ikke blevet talt meget om adoption og om race, og når det sker, bliver det understreget, at det at være adopteret ikke er anderledes."

"I Danmark formuleres ligestilling oftest gennem lighed – at man skal gøre sig ens med normen," sagde Lene Myong Petersen om dét, hun kalder "stærke danske normaliseringstendenser".

Tendenser, der kan være svære at håndtere, hvis man tilhører en ikke-norm som den transraciale familie, og tendenser, der bliver fejlet af bordet med en henvisning til, at alle er lige.

Lene Myong Petersen talte også om den "farveblindhed", som bæres oppe af gode intentioner, men som kan ende med at få modsat effekt.

"Der opstår et spændingsfelt, når man på den ene side erfarer, at race har betydning, for der er meget hverdagsracisme også tæt på én – og på den anden side hele tiden får fortalt, at der ikke er racisme (i Danmark)," sagde Lene Myong Petersen i sit oplæg. Hendes afhandling er allerede udsolgt, men kan lånes på biblioteket.

Statistik

Seminaret bød i øvrigt også på oplæg om resultater af ny registerforskning – altså hvor man samkører forskellige registre for at se, om dét at være adopteret viser sig at være en risiko i sig selv.

Resultaterne har været offentliggjort i "Ugeskrift for læger", men konklusionen på de første data er først og fremmest, at mere forskning i adoption er relevant, fortalte forsker Merete Laubjerg, der sammen med lektor Birgit Petersson står bag registerforskningen.

"Vi har indtil videre lavet tre undersøgelser, som giver basis for nye undersøgelser og som viser, at det især kan være måden, vi tackler adoption på, der har betydning, sagde Merete Laubjerg blandt andet med henvisning til tal fra Grønland, hvor man praktiserer en meget mere åben form for adoption.

Der var stort fremmøde til seminaret. Især mange kvinder deltog. ■

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

Thao på 5 år elsker dyr. Thao er født i Vietnam.

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

Alba Oreoluwa 3 år, født i Nigeria, sammen med mormor.

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

Ea Samrawit 10 mdr. og Maja Mihret 9 mdr., begge født i Etiopien.

Det globale børnehjemsprojekts udvikling

Oversættelser...

– kan du bidrage? *Opbeholdelse...*

For nylig havde jeg i min konsultation en aften med en gruppe adoptivforældre, som har måttet få deres pubertetsbørn anbragt uden for hjemmet. Børnene var så omsorgssvigtede før adoptionen, at de udviklede store vanskeligheder i forhold til kammerater og adoptivforældre.

At anbringe et barn, man har adopteret, er jo nok den sværeste beslutning ansvarlige forældre kan tage, og aftenen handlede både om det, og om hvordan man kommer videre i tilværelsen.

Af aut. cand. Psych. Niels Peter Rygård,
www.tilknytningsforstyrrelse.dk
Forfatter til „Tilknytningsforstyrrelse“, se www.forfatterforlaget.dk

I den gruppe adoptivforældre jeg selv tilhører (vi mødes stadig af og til, fordi vi sammen adopterede børn fra Kina) er der også flere af børnene, som har flere vanskeligheder end almindeligt, og som forældre er vi selvfølgelig optagede af at lette vejen for dem og være i dialog om vores børn.

Ser man på adopterede børn, er det klart, at vilkårene i de lande, de kommer fra, slet ikke matcher vores børneliv i Danmark – derfor bliver mange børn til „problembørn“ i det øjeblik, de bliver adopteret til Danmark, selv om de måske i afgiverlandet ikke har flere vanskeligheder end andre børn (hvilket jo set med vores øjne er mange!).

Adopterede børns vanskeligheder

Adopterede er en meget ujævn gruppe, som groft sagt iflg. forskningen kan deles op i tre:

Ca. 80 % af de adopterede klarer sig godt, endda med en smule bedre skolepræstationer end danske børn i 12-årsalderen. Det er typisk børn, som er blevet adopteret tidligt (0-12 mdr. gamle), og/eller børn, som har fået god omsorg også før adoptionen. Ca. 15 % har forskellige mindre vanskeligheder (sprog, hørelse, mindre fysiske handicaps

eller til tider behov for specialpædagogisk indsats). Ca. 8 % har mere gennemgribende følger af omsorgssvigt før adoptionen (det er ca. 3 gange så mange med omsorgssvigt som i den danske befolkning). De er typisk senere adopteret (over 3 år), og har desuden været udsat for svært omsorgssvigt før adoptionen (levet på gade eller på et understimulerende børnehjem, er måske også for tidligt født, eller der har været andre belastninger i graviditet og fødsel).

Ser man på unge adopterede i forskellige undersøgelser, ligger de dobbelt så højt i antallet af henvisninger til ungdomspsykiatriske afdelinger. Her skal man huske, at de begivenheder unge typisk indlægges for (selvmordsforsøg, psykotiske episoder, selvskadende adfærd, spiseforstyrrelser, etc.) kan måles i promiller i den almindelige befolkning, så det er få, der rammes, selv om frekvensen er dobbelt så stor.

Der er mange faktorer som gør livet noget vanskeligere for adoptivbørn, men en af de væsentligste er de forhold, barnet havde før 3-årsalderen. Tidlige belastninger sætter spor. Ser man f.eks. på efterundersøgelser af de børn som oprindeligt blev adopteret fra de meget ringe rumænske børnehjem under Ceausescus styre, blev en gruppe undersøgt for, hvilke vanskeligheder det tog længst tid at komme over. De fysiske vanskeligheder (vækst, vægt, etc.) blev overvundet for de flestes vedkommende,

men de psykiske og sociale vanskeligheder var sværere at slippe af med. Nedenstående liste viser ikke, hvor mange børn der havde et bestemt problem, *men hvor mange der stadig havde problemet som 4-årige, hvis de havde det, da de blev adopteret.* Listen kan derfor læses som en opregning af, hvilke vanskeligheder der er sværest at behandle:

- ADHD (hyperaktivitet): 92 % havde fortsat problemet som 4-årige
- Autismelignende adfærd (institutionsautisme): 91 %
- Stereotypier (gentager meningsløs adfærd) 71 %
- Aggressiv adfærd 69 %
- Ukritisk kontaktform 67 %
- Selvskadende adfærd 60 %
- Ekstrem tilbagetrukkethed 50 %
- Søvnproblemer (roterer, kan ikke sove) 43 %
- Spiseproblemer 38 %
- Apatisk adfærd 21 %

Dette er også de vanskeligheder, jeg møder ofte hos adopterede. Desværre har jeg ikke set en genundersøgelse af, hvor mange der var vokset fra disse problemer som 12-årige, men det vil formentlig være langt flere end hos de 4-årige.

I praksis betyder det, at adoptivforældre og professionelle bør indstille sig på at være meget tålmodige og ikke nødven-

digvis kunne løse problemerne ved at tage barnet fra den ene behandler til den anden – det er nok mere relevant at udvikle familierestrategier, som gør at man kan leve med problemerne og støtte en noget langsommere udvikling end normalt.

Adopterede – en lille del af de forældreløse

På et tidspunkt skrev jeg en bog om behandling (www.attachment-disorder.net) som førte til en del undervisning rundt om i verden. Der gik det helt op for mig, at adopterede kun er en lille del af en langt større gruppe med svære vilkår. Forældreløse børn udgør en gruppe på 143.000.000, eller en god del mere end Ruslands befolkning. Det er faktisk den 3. største befolkningsgruppe på kloden. 11 % er under 5 år, og det er fra denne gruppe langt de fleste bliver adopterede.

Samtidig var det indlysende, at ressourcemangel på børnehjem selvfølgelig er et problem, men det største problem er mangelen på uddannelse hos de, der skal passe især de spæde børn. Denne mangel fører til, at man indretter ustimulerende miljøer med mange tilfældige voksenskift, hvor ressourcerne faktisk kunne anvendes langt bedre ved at lave mere stimulerende miljøer og bedre voksenkontakt til samme pris. Børn har jo to grundlæggende behov: stabile kærlige omsorgsgivere tidligt i livet og et tilhørsforhold til en gruppe. Jeg besluttede derfor at designe en internetbaseret uddannelse, som 3.-verdensbørnepassere kunne downloade gratis på deres eget sprog.

Fair Start projektet: www.fairstart.net

I første omgang blev det til et toårigt EU projekt i samarbejde med Social og Sundhedsskolen i Århus. Efter 2 års samarbejde med Rumænien, Tyrkiet, Spanien, Italien og Cypern er vi ved at have praksis-testet udviklings-/undervisnings-programmer for børnehjem og plejefamilier, og deltagerne bidrager med videoklip og tekster om deres udvikling ud fra programmets principper. Deltagerne lærer disse principper, og udvikler ud fra dem deres egen lokale model for forbedret småbørnsomsorg. Da mange ikke er særligt uddannede, er det vigtigt, at man kan lære uddannelsen på sit eget sprog.

Vi kan derfor afslutte det til jul 2010 med en anbefaling til EU-kommissionen om, hvordan uddannelse af de, der passer forældreløse, bedst kan foregå ud fra et internetbaseret træningsforløb. Det har været fantastisk at se, hvor store anstrengelser professionelle fra hele Europa har lagt i udviklingen af deres institutioner.

Fair Start og vores erfaringer med udviklingen bliver så på et tidspunkt grundlaget for et mere ambitiøst globalt projekt:

Det globale uddannelsesprojekt: www.Globalorphanage.Net

Hensigten med det globale projekt er, at alle der arbejder med forladte/forældreløse børn kan downloade uddannelse på deres eget lokale sprog med mange videodemonstrationer af de pædagogiske principper for tidlig kontakt og stimulation. Hvis man går ind på siden, kan man klikke på et sprog, der

næst på „video“ på forsiden, og derpå vælge en af fire foreløbige undervisningsvideoer, som projektgruppen har produceret.

Læsernes bidrag: udbredelse og oversættelser

Begge projekter har i høj grad brug for læsernes støtte til udbredelse og oversættelse, især det globale projekt som ingen fonde hidtil har villet støtte.

Så har I som læsere kontakt til børnehjem/plejefamilier, så send dem gerne linket til hjemmesiderne med en kort beskrivelse.

Og har I kendskab til personer, som vil oversætte hjemmesidernes tekster til deres eget sprog, kan de bare maile oversættelserne til mig på npr@erhvervspsykologerne.dk, så bliver de på et tidspunkt indsat på siderne. Da vi ikke har en krone, kan oversættere desværre kun blive belønnet med bevidstheden om at have bedret mulighederne for god omsorg. Inden I beder nogen oversætte, så check lige på hjemmesiden øverst til venstre, om det pågældende sprogs flag allerede findes (den kinesiske oversættelse er på vej takket være en rar kinesisk forretningsmand i Beijing).

Skulle I arbejde i virksomheder, som vil støtte økonomisk eller for eksempel trykke DVD til gratis udbredelse, medievirksomheder eller organisationer som beskæftiger sig med uddannelse/hjælp i 3 verden, hører vi også gerne fra jer.

Tak for jeres hjælp til indsatsen for at støtte også de senere adopteredes vilkår. ■

To glade piger... Anna 9 år og Sofie 8 år er begge født i Indien.

Amanda 2 år har fået fat i mors sko. Amanda er født i Kina

En ildsjæl i Ringsted

Den 30. januar gæstede psykolog Susanne Høeg Ringstedhallerne som foredragsholder ved et temamøde under titlen „Adoption – en livsproces for forældre og deres børn“. Susanne Høeg var inviteret af Landsforening Sydsjælland og Landsforening Midt- og Vestsjælland, og foredraget sigtede mod at give kommende og nuværende adoptanter indblik i adoptivbarnets overlevelsesstrategier både i den nystartede og i den mere etablerede adoptivfamilie.

Af Annette S. Christiansen

„Hun er en ildsjæl.“ Med disse ord præsenterer Lene Borg, formand for Lokalforeningen Midt- og Vestsjælland, eftermiddagens foredragsholder. Både fremmøde og forventninger er store, og mange har trods set kulden, fygesneen og de hvide veje med fare for at køre af sporet eller sidde fast. Men vi er kommet frem, for vi flytter os gerne langt for vores børn.

Den perfekte uperfekte familie

For at nå det hele – sund kost, mundhygiejne, rengøring, søvn, sex, arbejde, avislæsning, pendling, venner, vasketøj, motion og familiehytte – må man multitasking. Man kan for eksempel børste tænder, dyrke sex og vaske gulv – samtidig. Det er konklusionen i den kædemail, Susanne Høeg har printet ud fra sin mailboks, og som hun indledningsvis læser højt. Med humoren som tilgang sætter den spot på vores prioritinger i hverdagen.

„Hold de gode råd lidt på afstand,“ smiler psykologen. Også adoptivfamilien er fanget ind af idealet om den perfekte familie. Om at nå det hele på den halve tid, om at være „rigtige“. I stedet for bør vi give os selv ro og acceptere, at vi er „perfekte, uperfekte forældre“, lyder det fra Susanne Høeg.

Adoptivfamilien er en familie, hvor vi er forskellige, ikke ens. Hvor æblet altid falder langt fra stammen. Hvor omstillingsprocessen til en familie ikke er gradvis men pludselig. Den ene dag forlader vi et fuldtidsjob med multitasking og fuld skrue for at få barn, og den næste dag studerer vi indgående myren i skovbunden med det lille barn ved hånden. Det er en brat overgang. Samtidig skal vi finde balancen i at være en adoptivfamilie med de berigelser og udfordringer, der ligger i det, uden at dyrke for meget, at vi er en adoptivfamilie. „Så bliver det for eksklusivt og for mærkeligt,“ siger Susanne Høeg. Hun synes heller ikke, at man nødvendigvis skal dyrke det

at børnene kommer fra samme land. „Baggrundshistorien handler ikke om at komme fra et bestemt land,“ mener hun.

Myten om det skadede barn

„Det er en myte, at adoptivbørn er grundlæggende skadede,“ siger Susanne Høeg. Hendes fokus er på det normale frem for det ikke-normale. Desværre lever myten mange steder i det offentlige system, og mange af de henvendelser, hun får i sin egen adoptionsrådgivning, handler om sammenstød mellem familien og systemet. Det vil typisk være fejlvurderinger af barnet, hvilket viser, at der mangler viden blandt de professionelle på området.

Også familierne kan profitere af rådgivning for at få afklaret, hvad der er normale reaktioner på adoptionen eller et led i børns almindelige udvikling, og hvad der ikke er. Her opfylder PAS-rådgivningen et behov. Dog er tilbudets tidsramme på tre år efter hjemtagelsen ikke nok, mener Susanne Høeg, som ser adoption som en livslang proces.

Gråden om natten

Mange af os har måske oplevet en stor sorg, hvor vi har klaret os gennem dagene ved at gå på arbejde og køre på rutinerne. Men når natten og mørket er over os, bryder alle forsvaret sammen, og da kommer gråden. Det er en smerte men samtidig en forløsning. Det sidste, vi ønsker, er, at nogen skal bede os om at holde op med at græde.

På samme måde med adoptivbarnet, der oplever sorg, typisk ved skiftet til Danmark. „De styrer det om dagen, lad dem have det om natten,“ siger Susanne Høeg. Men vi skal være der, taget barnet op, tale beroligende, trøste.“ I går ikke fra jeres barn, når det græder,“ siger Susanne Høeg med bestemt stemme og hæver en finger.

Måske vil barnet afvise nærheden, for den har det ikke været vant til, så vi skal kunne rumme en afvisning.

Den manglende nattesøvn, måske kob-

let med en afvisning, er en udfordring for hele familien. Og her har Susanne Høeg et par lavpraktiske råd: Køb ind på en rasteplads og luk øjnene et øjeblik, eller lyt til et meditationsbånd. Sproget på båndet er ikke afgørende; en beroligende stemme er det vigtigste, også for den voksne.

Hvis man har mistanke om, at gråden er udtryk for noget mere alvorligt, skal der dog søges kvalificeret hjælp. En vedvarende gråd kan også være tegn på neurologiske skader i hjernen, måske en kommende epilepsi.

Og så kan det også, ganske enkelt, som en tilhører beretter, handle om, at barnet er ved at få tænder. Av!

En lille båd på et stort hav

Har man fra fødslen fået dækket sine behov for omsorg og kontakt, er man i princippet „vaccineret mod angst“, som Susanne Høeg udtrykker det. Det er vores børn ikke. Barnet har en grundangst, der billedligt talt giver det følelsen af at befinde sig i en lille båd, alene, ude på et stort hav. Dets erfaring er, at det er blevet efterladt alene her i verden og er nødt til at klare sig selv.

Adoptivforældrenes opgave består i at finde ud af, hvordan de kan være sammen med barnet, når det er drevet til havs. Og forstå, hvad barnet gør for at finde ind til land igen. Med andre ord, hvordan vi støtter barnet bedst muligt, og hvordan vi afkoder det.

I de situationer kan det være hårdt at være forældre og stå inde på bredden. Vi skal derfor turde arbejde med vores egen selvtilid og egne tilknytningsmønstre. Hvad gør vi for eksempel, når vi skændes med vores partner? Bliver vi, eller tager vi flugten?

Kommer tid, kommer råd

Endelig skal vi vide, at det tager tid at smelte sammen.

Når nybagte frustrerede forældre henvender sig og ikke ved, hvad de skal gøre,

minder Susanne Høeg dem om, at de og barnet „jo kun har haft hinanden i kort tid – og det er en stor og lang proces.“

Barnet har typisk nogle tilknytnings- eller regulationsproblemer, som dog ikke må forveksles med tilknytningsforstyrrelser, understreger Susanne Høeg. Måske kender det ikke engang selv sine egne behov, hverken fysiske eller psykiske. Det kan være, at det overspiser, fordi det på børnehjemmet blev fodret på faste tidspunkter, uanset om det var sultent eller ej, eller at det ikke græder, når det slår sig, for på børnehjemmet kom der ikke nogen, når det græd. Det kan derfor være, at barnet skal have ekstra opmærksomhed i institutionen.

Det kan også være, at barnet er ukritisk i forhold til fremmede. En voksen er lig med overlevelse. Vi skal derfor lære at afgrænse vores barn. Omgivelserne – det være sig bedsteforældre eller fremmede i supermarkedet – skal have at vide, at de ikke må tage barnet op, da det endnu ikke ved, hvor det hører til. Grænserne for almindelig høflighed risikerer at blive overtrådt, men alternativet er, at tilknytningen til adoptivforældrene forhales eller bliver vanskeliggjort.

„Hvordan ved jeg, hvornår mit barn er knyttet til os og kan skelne mellem os som forældre og alle andre?“ Spørger en tilhører.

„Man kan mærke på suget i maven, når ens barn 'forlader' én, eller bare er nysgerig“, svarer Susanne Høeg og siger i samme åndedrag, at det er vigtigt ikke at forcere institutionsstarten, da barnet så risikerer at blive et „veltilpasset børnehjems-børnehavebarn“.

Når verden ryster

Hvordan handler vi, når konflikterne opstår? Det har Susanne Høeg en række bud på:

- Gå aldrig med i et raserianfald, men bevar roen
- Giv omsorg, når verden ryster
- Giv fysisk kontakt i forhold til, hvad barnet magter
- Acceptér barnets vrede i stedet for at stille krav
- Sæt ord på barnets reaktion, så det falder til ro
- Husk på, at barnet altid har flere aldre: den biologiske, den sociale og den følelsesmæssige

Som snydt ud af næsen

Teenagere bruger lang tid foran spejlet. Noterer sig fysiske ændringer, men også ligheder med de biologiske forældre.

For den adopterede teenager er lighederne med forældrene ikke synlige på samme vis. Men han eller hun er også „snydt ud af næsen“ på sine adoptivforældre. I kropssproget, i tankegangen. Den

unge skal have de indre ligheder integreret i sig. Susanne Høeg lægger i sin praksis vægt på at trække disse ligheder op: Hvad har den unge fået med sig fra sin adoptivfamilie? Hvordan ligner han eller hun sine adoptivforældre?

Der kan være megen aggression fra den unges side, og en del af det er hormonelt betinget.

Til den afvisende, aggressive unge plejer Susanne Høeg at sige, at uanset hvad, bliver han eller hun nødt til at opføre sig ordentligt. Den unge er en del af sin familie. Han eller hun må lære sine forældre at være forældre til en, der er i puberteten. Så når den unge har fået „kikkertsyn“ og kun kan fokusere på det negative, beder Susanne Høeg den unge om at fortælle, ikke hvad han eller hun ikke gider, men hvad han eller hun gider være med til. Og på det grundlag kan den unge og forældrene indgå en kontrakt.

Som forældre må vi heller ikke glemme, at den unge stadig gerne vil gøre ting sammen med os, måske bare gå en tur eller andet.

Og forældrene skal holde fast i, at der skal snakkes over middagsbordet. Det kunne være om, da far og mor var unge, hvordan det er at have venner, osv.

At pakke angsten væk

„Det er os, der bestemmer over angsten, ikke omvendt“, siger Susanne Høeg. Hun starter derfor en angstbehandling med at afdække, hvad der foranlediger angsten. Nogle børn fortæller, at selve mødet med de nye forældre var angstprovokerende. „De var grimme og havde store næser,“ kan de berette.

Dernæst spørger hun ind til, hvor barnet kan mærke angsten i sin krop. Ved hjælp af fysiske øvelser, bl.a. åndedrætsøvelser, hjælper hun barnet til at få kontrol over angsten.

Hun arbejder også med at visualisere angsten. Hvordan ser den ud? Ét barn så for eksempel døde mænd i lænker.

Og endelig snakker hun med barnet om, hvem der bestemmer over angsten. Måske krammer hun og barnet angsten sammen som en svamp, eller de lægger den i en skotøjsæske med bånd om. Det kan også være, at de smider angsttankerne i toilettet. Og trækker ud.

Tiden er gået. Hvis vi kom efter en manual, fik vi den ikke, for den findes ikke. Hvis vi kom efter redskaber til en øget forståelse og indsigt, både i forhold til os selv og vores børn, fik vi noget.

Vi tager afsked og drager ud på de hvide veje igen. Det er holdt op med at flyde, og vejene er blevet mere farbare i løbet af dagen. ■

SUSANNE HØEG

Susanne Høeg er autoriseret psykolog og videreuddannet specialist og supervisor i børnepsykologi og psykoterapi. Susanne Høeg blev i 2007 tilknyttet PAS-ordningen efter i mange år at have arbejdet med området. Hun tilbyder rådgivning og behandling til adoptivfamilier i både privat og offentligt regi og har desuden skrevet en række artikler om adoption.

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

En gavtyv og en gavtyv.

Thailandsforeningens 10-årsjubilæum

Weekendarrangement d. 5. – 6. juni 2010 i Mølle Lejren i Høve

Thailandsforeningen inviterer til sammenkomst i Mølle Lejren, en bondegård i Høve, for at fejre foreningens 10 års jubilæum. www.mollelejren.dk

Ankomst

Lørdag d. 5. juni 2010 kl. 14.00 til kaffe, saftvand og kage. Eftermiddagen vil blive brugt til div. aktiviteter for både børn og voksne.

Aftensmaden laves i fællesskab, hvorefter der igen vil være mulighed for leg og hygge.

Vi har booket en del værelser med soveplads til henholdsvis 2 og 4 personer, men da overnatningsmulighederne er begrænsede, gælder først-til-mølle-princippet.

Bindende tilmelding og betaling kan ske til Gitte på email: gittos@regionsjaelland.dk eller på mobil 21340853.

Indbetaling til Jyske Bank på kontonr.: 5010 1811813, senest d. 15. april 2010.

Husk at skrive hvor mange børn og voksne I kommer, og om I overnatter.

Arrangementet slutter senest søndag d. 6. juni 2010 kl. 11.00.

Pris: 150 kr. pr. voksen / 75 kr. pr. barn

Overnatning tilbydes for 100 kr. pr. familie

Prisen er inkl. bespisning lørdag samt søndag morgen, men ekskl. drikkevarer.

Foreningen søger i øjeblikket fondsmidler mhp. dækning af omkostninger til lejen af bondegården. Hvis vi er så heldige, at modtage fondsmidler, så er overnatningen gratis. Familier fra Fyn og Jylland får dækket 380 kr. til en weekendbrobillet.

Prisen er inkl. rengøring.

Medbring

Egne drikkevarer til hele arrangementet

Dyner, hovedpuder og sengelinned

Legetøj til indendørs- og udendørsaktiviteter

Udendørsaktiviteter:

Kratluskesti, park, folde til ponyer, lamaer og geder,

petanquebane med kugler, legeplads m ed sandkasse,

gynger, jorden-er-giftig-bane, bålplads, basketnet og bold.

Indendørsaktiviteter:

Bordtennis, div. brætspil og lign.

*På glædeligt gensyn
Thailandsforeningen*

Fyraftensmøde

Barnets reform og intentionerne bag – med særligt fokus på tvangsadoptioner

v. Karen Fabricius Hansen, socialrådgiver, psykoterapeut MPF og kursusleder på de adoptionsforberedende kurser.

Barnets reform blev vedtaget i 2009. Vi vil se på de seneste ændringer på adoptionsområdet med vægt på de nye regler for tvangsadoption. I hvilke situationer kan tvangsadoption komme på tale og hvordan er procedurerne? Udsprunget af den nye lov skal ansøgere til national adoption som noget nyt på et adoptionsforberedende kursus, ligesom ansøgere til international adoption har skullet i en årrække. Karen vil redegøre for de adoptionsforberedende kursers placering og formål i forbindelse med godkendelsesforløbet; intentioner, form og overordnet indhold for kurserne. Der vil være rig lejlighed til diskussion og debat i løbet af eftermiddagen.

Karen har arbejdet i mange år med børn unge og deres forældre i forskellige anbringelsesformer. De seneste år har hun fungeret som selvstændig psykoterapeut, kursusleder, konsulent i

børnesager og som § 54 støtteperson til forældre, der har barn anbragt uden for hjemmet.

Arrangør: Kreds København Frederiksberg og Adoptionsnetværket. Adoptionsnetværket består af professionelle behandlere og forskere, som i deres daglige arbejde kommer i kontakt med adopterede og adoptanter.

Tid og sted: 21.5.2010 kl. 15-17:30, Dansk Psykologforening, Stockholmsgade 27, 2100 Kbh Ø lokale 3A.

Tilmelding ikke nødvendig. Men da vi sørger for kaffe og sødt, vil vi gerne høre fra dig alligevel, hvis du kommer.
Louise Svendsen, LS@LSRT.dk, 2624 4064.

Familieliv - adoption og trivsel

Højskoleuge med fokus på adoption og trivsel i familien.
Spændende og tankevækkende foredrag, oplevelser og aktiviteter for både børn, voksne og unge.

Mød bl.a.

Psykolog Lars Von der Lieth
PAS-psykolog Anna Wejdemann
Psykoterapeut & PD.psyk. Karen Hessel
AC, Danadopt og Adoption og Samfund.

27. juni - 3. juli 2010
Europahøjskolen på Kalø

europa højskolen
at kunne tale sammen

Skovridervej 1 · DK-8410 Rønde · +45 8637 1286
www.europahøjskolen.dk · adm@europahøjskolen.dk

Adoptivbørn til kunstfotoprojekt søges

Digteren og kunstneren
Eva Tind Kristensen søger
adopterede piger i alderen 4-12
år til et fotoprojekt, der skal
belyse dét at skille sig ud i en
flok. Fotoserien vil, som fotoserien
„family“ ende som en del af en
digtsamling og evt. kunstudstilling.

For yderligere information,
kontakt Eva Tind Kristensen:
info@arkit.dk
mobil: 31221118
www.arkit.dk

Jasmin 6 år er i gang med at lave snobrød i legoland. Jasmin er født i Sydafrika.

Etiopisk prinsesse.

Klub for adoptivbørn og -unge i Midt- og Vestjylland

Savner din adoptivsøn eller -datter mellem ca. 10 og 15 år en mulighed for at mødes med andre børn og unge, der også er adopteret?

De fleste præ-teenagere og unge har heldigvis knyttet gode venskaber i skole og fritidshjem, men alligevel er der noget særligt ved at være sammen med andre adopterede, der også har anderledes udseende og forhistorie. Nogen at spejle sig i. Nogen, der forstår én, som ingen andre gør.

Hvis der er behov, vil vi i samarbejde med børn og unge danne en klub, hvor de kan mødes måske hver anden måned og deltage i forskellige fælles aktiviteter.

Det kunne være at gå i biografen sammen, følges ad til noget musik eller andet kulturelt. Deltage i sportsarrangementer, mødes hos hinanden eller på skoler og se film eller holde sodavands-diskotek, snakke, spille, skrive og hvad de ellers har lyst til.

Det er dem, der skal bestemme indholdet.

Der vil være en voksen (eller flere), der hjælper med koordinering og planlægning, og det kræver også noget forældre-kørsel.

Men først skal vi finde ud af behovet. Derfor: er dine adoptivbørn i den rette alder, og har de lyst til at være med, så send en mail med oplysning om navn og alder til: Liasmo@mail.dk, Lisbet Mogensen, bestyrelsesmedlem af Adoption & Samfund, Vestjylland.

Tilbagemeldingsfrist senest den 1.5. 2010.

Foredragsaften med Anne Jensen, autoriseret psykolog

Adoptivbørn og tidlig pubertet

Torsdag den 15. april 2010 kl. 19.30 til 22.00 på Cuben, Østprøven 1, Christiansfeld.

HVORFOR unge adopterede har tendens til tidlig pubertet, har Anne ikke noget klart svar på. Man forsker på Rigshospitalet f.eks. i, hvilke signaler man skal holde øje med, og hvor man skal henvende sig, hvornår og hvad man kan gøre sig af overvejelser i den anledning.

Hun vil også gerne fortælle noget om puberteten hos adopterede og de udviklingsfaser, der ligger forud, og om hvilken rolle det spiller i puberteten, hvordan de har været tacklet,

så folk med børn, der endnu ikke er i puberteten, kan „forebygge“. Hvad foregår der følelsesmæssigt, tilknytningsmæssigt og mentalt hos teenageren? På et ikke-genkendeligt plan vil hun fortælle om erfaringer fra familier med unge adopterede i hendes praksis.

Foredraget henvender sig til både adoptivforældre og SFO- og skolepersonale.

Tilmelding nødvendig til sydoestjylland@adoption.dk senest fredag den 9. april 2010.

Prisen for deltagelse inkl. kaffe og kage er kr. 100,00. Der kan betales kontant ved indgangen. Ligeledes kan beløbet overføres til konto nr. 7910 1051658 inden den 12. april 2010. Husk at medbringe kvittering for indbetaling ved fremmøde.

Læs mere på www.psykolog-aarhus.com

Leg grinet frem i Gerlev Legepark!

*LF Midt- og Vestsjælland inviterer til en sjov eftermiddag i Gerlev Legepark,
Skælskør Landevej 28, 4200 Slagelse
Søndag, den 6. juni 2010 fra kl. 12.00*

Kom og grin sammen med andre adoptivfamilier eller kommende adoptanter.

Vi starter med at nyde vores egen medbragte mad og drikke, der kan nydes rundt om i legeparken. Herefter er der "fri leg" på egen hånd.

Kl. 14.00 kommer der en professionel instruktør fra Gerlev Legepark, som guider os gennem en række fysisk aktive lege, der for de flestes vedkommende har en historie, der rækker flere hundrede år tilbage i tiden. En anderledes familieoplevelse, hvor alle får smil på læben og røde kinder.

Gerlev Legepark er en levende turistattraktion for dem, der nyder at lege og bevæge sig sammen i smukke naturomgivelser.

Her kan du udfordre din familie i styrkelege fra vikingetiden, selskabslege fra den gamle landbrugskultur og spille nogle af de mere end 50 spil fra hele Europa, som findes på spillepladsen. Ved fælleslegene med instruktør kan børn fra ca. 3 år sagtens være med, og derudover er der et utal af lege i legeparken for alle aldersgrupper.

Bindende tilmelding skal senest den 10. maj 2010 ske via indbetaling af 50 kr. pr. person til foreningens kto. 0520-438918 samtidig med at der sendes en mail til Linda Meinert: fam.meinert@gmail.com med angivelse af antal personer og alder på børn samt tlf.nr. Børn under 4 år er gratis, men angiv alligevel, at de kommer.

Der leges uanset vejret, så tag tøj på efter forholdene.

Har du spørgsmål til arrangementet kan du kontakte: Linda Meinert, tlf. 5761 9092 eller pr. mail.

Alle medlemmer af Adoption & Samfund er velkomne!

På gensyn
LF Midt- og Vestsjælland

Stiftende GF i Burkina-gruppen

Kære Alle

I inviteres hermed til stiftende general-forsamling i Burkina-gruppen.
Arrangementet finder sted lørdag d. 8 maj 2010 hos Oskar, Olivia, Mette & Mads på adressen Råhøjvænget 24, Stavtrup i Viby J.

Program:

Kl. 12:00 - ankomst og frokost

Kl. 14:00 - stiftende generalforsamling

1. Valg af dirigent
2. Gennemgang af foreningens økonomi
3. Godkendelse af navnet Burkina-gruppen (eventuelle andre forslag til foreningens navn bedes modtaget senest d. 25/04-2010)
4. Valg af logo (eventuelle forslag bedes modtaget senest d. 25/04-2010)
5. Gennemgang af forslag til vedtægter, disse fremsendes mellem d. 26/04-2010 - 01/05-2010
6. Fastsættelse af årligt kontingent
7. Valg af bestyrelse - (I må meget gerne lade mig vide inden generalforsamlingen, om I ønsker at stille op til bestyrelsen og eventuelt til hvilken post)

Formand Næstformand Kasserer

Menigt medlem 1

Menigt medlem 2

Første suppleant

Anden suppleant

Valg af Webmaster (jeg håber, Carsten fortsætter det gode arbejde - se www.burkinagruppen.dk)

Efter generalforsamlingen vil der være kaffe og kage samt planlægning af foreningens næste træf; hyttetur anden weekend i september 2010.

Skulle nogen have brug for/ lyst til overnatning, har Mette & Mads tilbudt muligheden for dette - kontakt gerne Mette direkte på Mettefruelund@live.dk, hvis I ønsker overnatning.

Tilmelding skal ske til undertegnede senest søndag d. 25/04-2010.

Prisen for at deltage vil være DKK 50 per person over 18 år, børn under 18 år er gratis.

Vi håber på et stort fremmøde - vel mødt!

Med ønske om et dejligt forår
Kh Benedikte Lohse

Bondegårdstur til Barresøgård

GEA arrangerer igen i år en bondegårdstur til besøgsbondegården Barresøgård i Lyngø.

Vi mødes søndag, den 2. maj 2010 kl. 10.30 på Barresøgård, Slangerupvej 29, 3540 Lyngø. På bondegården klapper vi køer, heste, får og grise og der serveres kaffe, the, saftvand, brød og kage ad libitum.

Entré: Medlemmer: Pr. voksen: kr. 70,00 og pr. barn: kr. 30,00. Børn indtil to år kommer gratis ind. For ikke-medlemmer opkræves yderligere et gebyr på kr. 25,00 pr. voksen. Arrangementet er kun for eneadoptanter og deres børn.

Tilmelding: Er obligatorisk og bindende senest den 26. april 2010 til Linda Berkowitz, e-mail adresse: berkolinda@gmail.com. Tilmelding er kun gyldig ved samtidig indbetaling af entréen enten via NetBank til reg. nr.: 1551, kontonr.: 6003-2610 eller ved indbetaling af girokort på posthuset til girokontonr.: 6003-2610. Husk at mærke indbetalingen BARRESØGÅRD.

For yderligere information kontakt venligst Linda Berkowitz på e-mail adressen: berkolinda@gmail.com .

GEAs årlige skovtur til Dyrehaven

Igen i år samles vi i Dyrehaven nord for København og tager en tur i hestevogn.

Vi mødes søndag, den 6. juni 2010 kl. 11.00 på hjørnet ved hestevognene og rider på GEAs regning ud i Dyrehaven. Derefter finder vi et sted i Dyrehaven, hvor vi spiser vores medbragte mad. Hver familie medbringer en ret til et fælles frokostbord og drikkevarer til eget forbrug. Har man udendørs legetøj, kan det med fordel tages med.

Tilmelding: Er ikke nødvendig men ønskværdig til Linda Berkowitz på e-mail adressen: berkolinda@gmail.com senest den 4. juni 2010. Arrangementet er kun for eneadoptanter og deres børn. Aflyses i tilfælde af stærk regn.

For yderligere information kontakt venligst Linda Berkowitz på e-mail adressen: berkolinda@gmail.com .

Informationsmøde for interesserede i eneadoption

Kom og hør nærmere om eneadoption og livet som eneadoptantfamilie.

Mødet afholdes tirsdag, den 18. maj 2010 kl. 19.00-21.00 i Marthagade 6, 3. th. 2100 København Ø.

Tilmelding: Nødvendig til Linda Berkowitz på e-mail adressen: berkolinda@gmail.com senest den 14. maj 2010.

Vel mødt.

Amare 6½ år er på Fanø. Han er født i Etiopien.

Signe 6½ år, født i Gansuprovinsen i Kina.

Willum, 10. mdr., født i Sydafrika.

Sarah 10 mdr., født i Etiopien.

MATERIALE FRA FORENINGEN

Foreningen har udgivet nogle forskellige pjecer med mere, som kan bestilles hos sekretæren.

Særligt skal nævnes pjecerne *Når adoptivbørn skal passes* og *Adoptivbarn i klassen* samt *Adopteret og voksen* og *Adoptionsrådgivning – før, under og efter adoptionen*. Herudover har vi udgivet en „litteraturliste“ (blad).

Vi er ligeledes i besiddelse af en del ældre blade, især vores temablade om skolestart og sent adopterede børn samt andre temanumre. Herudover har vi også en del tillægget til decembernummeret 2007 med overskriften *Fortællinger om hjem*.

Der henvises ligeledes til vores hjemmeside:

www.adoption.dk

Her kan der også findes meget rådgivning og information.

Ovenstående materiale kan bestilles på: sekretaer@adoption.dk.

Vi vil også gerne gøre opmærksom på folderen *International adoption*, som kan findes på Adoptionsnævnets hjemmeside: www.adopt.dk.

LUKKET FORÆLDREFORUM!

Er du forælder til et adopteret barn med tilknytningsvanskeligheder?

Og har du lyst til at mødes under private forhold med andre forældre i samme situation?

Vi er to kvinder i København, der begge er mødre til børn med forskellige former for tilknytningsvanskeligheder. Børnenes vanskeligheder viser sig bl.a. som vrede, aggression, mistillid, dissociering, uro og rastløshed.

De seneste par år har vi haft stor glæde af at støtte og udveksle erfaringer med hinanden, både indadtil i forhold til familielivet og udadtil i forhold til børnenes møde med omverdenen.

Nu ønsker vi at udvide kredsen og inviterer derfor andre mødre/fædre i København til at tage del i en række helt uformelle og private møder til fortsat udveksling og sparring.

Hvis du er interesseret, så send en e-mail til os på [HYPERLINK „mailto:lukketforum@hotmail.com“lukketforum@hotmail.com](mailto:lukketforum@hotmail.com). Vi respekterer selvfølgelig ønske om absolut diskretion og glæder os til at høre fra dig.

Med venlig hilsen Agnete og Hannah, begge Østerbro.

BILLEDER TIL BLADET

Vi vil meget gerne have billeder af jeres børn til at anbringe i vores blad. Send venligst max. 3 billeder ad gangen. Husk at oplyse navn, land, alder, adresse og lignende. Billederne skal være i høj opløsning (min. 1 MB). Bladet (inklusive billederne) lægges altid efterfølgende på Adoption & Samfunds hjemmeside. Billederne vil herudover kunne anvendes i foreningens foldere og øvrige publikationer.

Billederne skal sendes til: bladet@adoption.dk

Venlig hilsen Redaktionen

LOKALFORENINGER

Her finder du din lokalforening. Ikke alle har hjemmesider. Er du i tvivl om dit tilhørsforhold, så se under adresser og links på www.adoption.dk

Lokalforeninger i Region Nordjylland Nordjylland

Torben Fristrup, Wilhelm Jensensvej 1,
9500 Hobro
Web: <http://nordjylland.adoption.dk>
Mail: nordjylland@adoption.dk
Tlf.: 98 52 55 42

Lokalforeninger i Region Midtjylland Gudenåen

Mona Østergård, Sanglærkevej 12, Mønsted,
8800 Viborg
Web: <http://gudenaen.adoption.dk>
Mail: gudenaen@adoption.dk
Tlf.: 86 64 61 72

Vestjylland

Charlotte Christensen, Ringkøbingvej 1,
7400 Herning
Web: <http://vestjylland.adoption.dk>
Mail: vestjylland@adoption.dk
Tlf.: 97 21 17 78

Østjylland

Jeanette Lyk, Langballevej 14, 8320 Mårslet
Mail: oestjylland@adoption.dk, tlf.: 86 29 76 63

Lokalforeninger i Region Syddanmark Sydvestjylland

Kirsten Korning, Øster Skibelundvej 36, Askov,
6600 Vejen
Web: <http://sydvestjylland.adoption.dk>
Mail: sydvestjylland@adoption.dk
Tlf.: 22 39 30 92

Sydøstjylland

Ulla Grau, Hydevadvej 28, 6270 Rødekr
Mail: sydoestjylland@adoption.dk
Tlf.: 74 69 38 13

Fyn

Sanne Pedersen, Lundsbjergvej 38, 5863 Ferritslev
Web: <http://fyn.adoption.dk>
Mail: fyn@adoption.dk
Tlf.: 65 97 22 97

Lokalforeninger i Region Sjælland

Sydsjælland

Charlotte Flaskager Thomasen, Ladebyvej 76,
4700 Næstved
Mail: sydsjaelland@adoption.dk
Tlf.: 21 84 62 46

Midt- og Vestsjælland

Lene Borg, Tveje-Merløse 28, 4300 Holbæk
Web: <http://midtogvestsjaelland.adoption.dk>
Mail: midtogvestsjaelland@adoption.dk
Tlf.: 59 43 92 01

Lokalforeninger i Region Hovedstaden København

Kurt Nielsen, Dæmningen 55, 2500 Valby
Web: <http://koebenhavn.adoption.dk>
Mail: koebenhavn@adoption.dk
Tlf.: 36 16 87 25

Københavns Omegn

Lene Brydensholt, Virum Stationsvej 200, 2830 Virum
Web: <http://koebenhavnsomegn.adoption.dk>
Mail: koebenhavnsomegn@adoption.dk
Tlf.: 45 83 02 22

Nordsjælland

Sune Rasborg, Bentevej 3, 3060 Espergærde
Mail: nordsjaelland@adoption.dk
Tlf.: 49 13 57 55

Bornholm

Mail: bornholm@adoption.dk
VAKANT

LANDEGRUPPER

Bolivia

Anette Buch-Illing, buch-illing@privat.dk
Benny Nielsen, egeskellet24@mail.dk
Katinka Hoydal, hoylysdal@mail.dk
www.landegruppe-bolivia.dk

Bulgarien

Bo Persson
fam.persson@gmail.com
<http://bulgarien.adoption.dk>

Burkinagruppen

Benedikte Lohse
Kollundvej 38 Kastrup, tlf. 60 17 13 16
bmlohse@hotmail.com

Colombia

Ann Geertsen
Faksingevej 7, 2700 Brønshøj, tlf. 29 76 71 62
www.hola.dk

Danmark

Fam. Behmer
tlf. 64 82 62 20

Ecuador

Jens Reiermam
Englystvej 46, 3600 Frederikssund, tlf. 31 64 11 13
jens@reiermann.dk, www.ecuadorklubben.dk

Etiopien

Jens L. Tranholm Damkjær
tlf. 86 29 20 28
jensld@mail.dk, www.etiopien-foreningen.dk

Guatemala

Anni Bech Nielsen
tlf. 47 52 77 76

Hviderusland

Peder Marlo
Asgård 92, 9700 Brønderslev, tlf. 98 80 04 18

Indien

Svend Erik Holm
tlf. 64 47 38 35
sve@holm.mail.dk
www.123hjemmeside.dk/indiengruppen

Kaliningrad/Moskva

Helle Pedersen
tlf. 97 17 31 01

Kina

Michael Johansen
Tandervej 45, 8320 Mårslet, tlf. 86 78 27 22
kontakt@kinaforeningen.dk, www.kinaforeningen.dk

Koreatrolde (Landegruppe for Sydkorea)

Sisse Jacobsen
tlf. 30 23 34 08
koreatrolde@koreatrolde.dk, www.koreatrolde.dk

Nepal

Hanne og Hans Doktor
tlf. 75 65 48 36
hanne.veis@adr.dk

Nigeria

Formand: Maija-Liisa Kylmäluoma Pedersen
Mail: kippis@mail.dk, tlf. 25 18 83 71
Medlemskontakt: Yvonne Hedegaard Hansen
Mail: yvonnehedegaard@hotmail.com, tlf. 29 64 17 04
nigeriaadoption.dk

Peru

Bjørn Rude Voldborg
Æblehaven 1, 3400 Hillerød, tlf. 48 25 05 95
bgv@pharmexa.com

Rumænien

Hanne Trøstrup
tlf. 74 82 07 81
romania@adoption.dk, www.rumania.adoption.dk

Sri Lanka (Dansk Sri Lanka Forening)

Flemming Bratved
Gårdager 10, 2640 Hedehusene, tlf. 46 56 30 18
flemming@bratved.dk, sri-lanka.adoption.dk

Sydafrika

Hanne Forsbæk Mortensen
Kjærsvej 6, 4220 Korsør, tlf. 58 35 00 54
landegrupesydafrika@gmail.com
www.landegrupesydafrika.dk

Thailand

Ebbe Møller
tlf. 45 79 24 46 / 40 64 55 84
ebbemoeller@yahoo.dk

Tjekkiet

Anne-Lise Balle
tlf. 66 14 31 95
www.tjekkiet@adoption.dk

Vietnam

Peter Skjøt
Vigerslevstræde 12, 2500 Valby, tlf. 36 30 05 28
formand@vietnamadoption.dk
www.vietnamadoption.dk

Interessegrupper

Bal Vikas Venner, Indien

Annette Havemann Linnert, tlf. 49 19 09 13
Hanne Juhl Holm, tlf. 26 36 27 23
www.balvikas.dk, info@balvikas.dk

Colombia – Fanas venner

Torben Sørensen, tlf. 86 41 57 08
bestyrelsen@fana.dk, www.fana.dk

Eneadoptanter

Lene Rohde, tlf. 38 81 10 70
Linda Berkowitz, tlf. 39 18 04 12

Børnehjemmet Palma, Indien

MetteThomsen, tlf. 38 28 50 25

Adoption & Samfund tilbyder rådgivning i alle faser af en adoption. Rådgiverne er enten faglige rådgivere med en specifik relevant uddannelse og særlig viden om adoption eller adopterede og adoptanter, som gerne lægger øre til din historie og kan komme med råd baseret på deres personlige erfaringer og foreningens viden i øvrigt.

Rådgiverne arbejder på frivillig basis. De har tavshedspligt. De fleste rådgivere besvarer rådgivningsopkald i deres hjem. Bemærk faglige- og særlige rådgivere har lukket i juli. Sagsrådgiverne kan kontaktes hele sommeren. Generelt vil det være mest belejligt, hvis I ringer efter kl. 20.

SAGSRÅDGIVERE:

Sagsrådgiverne svarer på generelle spørgsmål om adoption og rådgiver i alle faser af adoptionsproceduren fra de første overvejelser om adoption til adoptionsbevillingen er givet.

Simple spørgsmål kan fremsendes på mail til adressen: raadgivning@adoption.dk

For egentlig rådgivning i adoptionsager er det bedre at henvende sig telefonisk til en af rådgiverne nedenfor, især hvis det drejer sig om lidt mere komplicerede sager, f.eks.:

- Sager, hvor ansøgerne fornemmer risiko for helt eller delvist afslag på godkendelse.
- Anke- og klagesager.
- Problemer i matchningssager.
- Problemer i forhold til de formidlende organisationer.

Bente Romanoff	33 22 88 68
Claus Stenmose	59 44 14 32
Josie Køhlert	43 64 70 10
Mie Olesen	36 45 02 08
Anniker Kjær Hansen	35 82 35 43

FAGLIGE RÅDGIVERE:

Rådgiverne er fagfolk, der frivilligt rådgiver inden for deres professionelle fagområde.

Læge:

Besvarer spørgsmål, der vedrører helbreds- og handicapforhold hos såvel adoptionsansøgere som barn i forslag og adopterede.

Jens Bertelsen,	23 45 49 97
E-mail:	musaeus@dadlnet.dk
Ida Bjerrum Bach	25 78 41 24
E-mail:	ibb@dadlnet.dk

Sundhedsplejerske:

Rådgiver om den gensidige tilknytningsproces mellem barn og forældre, almindelige reaktionsmønstre hos barnet f.eks. i forbindelse med søvn, måltider og andre dagligdags ting som pusling og bad. Hvordan kan man som forældre hjælpe sit barn gennem skiftet fra børnehjem/plejefamilie til adoptivfamilie.

Gitte Korsholm Jørgensen 74 83 22 57

Pædagog:

Rådgivning i forbindelse med barnets/børnenes start i institution og dagpleje samt eventuelle vanskeligheder i institutionen/dagplejen.

Rie Østergaard	97 22 12 87
Charlotte Christensen	97 22 12 87
Telefontid	kl. 9.00 - 21.00

Pædagogisk konsulent:

Rådgivning i forbindelse med institutionsstart, indskoling og vanskeligheder i institutioner/skoler.

Gitte Stæhr Larsen 48 24 51 55 / 40 57 48 26

Speciallærer:

Rådgiver hvis der er behov for eller overvejelser om en særlig undervisningsindsats i skolen, særligt i forbindelse med omsorgssvagede børn.

Pia Robinson 21 66 76 18

E-mail: pia-robinson@hotmail.com

Talepædagog og speciallærer:

Rådgiver om tale- og sprogvanskeligheder før eller efter barnets ankomst. Sparrer evt. med den lokale talepædagog.

Irene Bjerregaard 27 12 93 07

Psykolog:

Rådgiver unge og voksne adopterede og adoptivfamilier. Herudover kan psykologen medvirke til at videreformidle eventuelle behov for længerevarende indsats til relevante behandlere og/eller instanser.

Birgit Cederholm 44 44 33 82

Socialrådgiver:

Tilbyder råd og vejledning om det at samarbejde med sociale myndigheder, dvs. at finde vej i systemerne, rådgivning om lov og ret, herunder at forstå bevillinger og afslag. Rådgiveren kan ikke afgøre eller omstøde kommunens afgørelse, men bistå med vejledning om muligheder for at anke en afgørelse.

Lise Rytter Krogh 51 22 07 68

FORÆLDRERÅDGIVERE:

Rådgiverne er medlemmer med særlig interesse i et bestemt emne inden for adoptionsområdet.

Ventelistefrustrationer:

Rådgivning om at håndtere den situation, som kan overvælde 'en, når man er i et adoptionsforløb, og man oplever, at forløbet ikke går som forventet, eller når det opleves som vanskeligt at klare ventetiden.

Anette Mark 98 43 19 23

E-mail: anettemark@webspeed.dk

Adoption af danske børn:

Rådgivning om anonym adoption af danske børn. Rådgivningen vejleder ikke i forbindelse med familie- eller stedbarns adoption.

Fam. Behmer 64 82 62 20

Adoption af større børn:

Rådgivningssamtaler samt mulighed for kontakt til andre familier, der har modtaget større børn, som tilbyder telefonisk støtte og hjælp omkring de problemer, der kan være forbundet hermed.

Anne Marie Poulsen 28 29 26 18

E-mail: amfp@pbhome.dk

Adoption af præmature børn:

Rådgivning om det at få et præmaturn barn i forslag eller at have et præmaturn barn.

Trine Boardman 46 37 07 08

Klavs Frisdahl 32 13 23 52

Tab af barn i forslag:

Rådgivning som hjælp og støtte til dem, der har mistet et barn, som de har haft i forslag og været godkendt til.

Janne Skov 66 13 63 02

Skoleproblemer:

Rådgivning i forbindelse med vanskeligheder knyttet til den adopteredes skolegang.

Bente Pedersen 62 62 20 51

Eneadoptanter:

Gruppen af EneAdoptanter, GEA, tilbyder eneansøgere rådgivning før, under og efter godkendelse samt efter hjemtagelse af barn. Endvidere har GEA faglige rådgivere, hvis udgangspunkt er eneadoption. GEA tilbyder desuden hjælp til opstart af samtalegrupper på et hvilket som helst tidspunkt i adoptionsprocessen.

Charlotte Posselt 20 67 14 94

E-mail: charlotte_posselt@yahoo.dk

Linda Berkowitz 39 18 04 12

E-mail: berkolinda@gmail.com

Adoptionslinien:

Voksne adopterede tilbyder rådgivning omkring det at være adopteret.

Telefontid tirs. kl. 19.30-21.00 70 22 23 03

ADOPTIONSKALENDER

Husk, du er altid velkommen til at deltage i et arrangement i andre lokalforeninger end din egen

Dato	Tid og sted	Arrangement	Arrangør og tilmelding
21.04.10	kl. 18.30 - ca. 20.30 Digtervejsskolen Kærbækvej 70 4700 Næstved	Hvad kan vi vide eller tro om vores børns opvækstvilkår, før de kom til os? En aften i selskab med Lars von der Lieth. Pris: 75 kr	LF Sydsjælland <i>christinaschmidt@get2net.dk</i> , 56 31 15 48. Tilmelding på: <i>sydsjaelland@adoption.dk</i> inden 15. april 2009. Indbetaling på reg.nr. 1551 kontonr. 6140461235 med angivelse af navn + antal deltagere.
26.04.10	kl. 19.00 - ca. 21.30 Tornbjerg Kirke Skærmhatten 1 Odense SØ	Adoption – en mulighed? Har I lyst til at vide mere om en anderledes, men ligeværdig løsning på barnløshed. Læs mere på: <i>kal.adoption.dk/62.doc</i>	LF Fyn <i>mai.lan@mail.dk</i> , 20 47 02 35
26.04.10	kl. 9.00 - 16.00 Park Inn Copenhagen Airport	At skifte forældre Kursus v/Niels Peter Rygaard. Om tilknytning og personlighedsudvikling. Se mere på: <i>kal.adoption.dk/64.pdf</i> Pris pr. deltager er kr. 2.371,- ekskl. moms.	privat <i>www.seminarer.dk</i> Tilmelding senest 27. marts 2010
27.04.10	Scandic Kolding	At skifte forældre Kursus v/Niels Peter Rygaard. Se ovenfor.	privat <i>www.seminarer.dk</i> Tilmelding senest 27. marts 2010
02.05.10	kl. 10.30 Indgangen til Barresøgård Slangerupvej 29 3540 Lyngø.	Udflugt til Barresøgård Pris: Voksne kr. 70,00, børn kr. 30,00. Betaling: NetBank reg.nr. 1551, kontonr. 6003-2610 eller girokonto 6003-2610. Husk at anføre betalingen BARRESØGÅRD.	GEA Linda Berkowitz, <i>berkolinda@gmail.com</i> Tilmelding senest 26. april 2010
08.05.10		HB møde	HB Forslag til dagsorden indsendes senest to uger før. <i>foreningen@adoption.dk</i>
08.-09.05.10	kl. ? Bøsøre Strand Camping	Generalforsamling og træf i Koreatrolde Læs mere og tilmeld dig på: <i>koreatrolde.dk</i>	Koreatrolde <i>koreatrolde@koreatrolde.dk</i> Tilmelding nødvendig
18.05.10	Kl. 19.00 - 21.00 Marthagade 6, 3. th. 2100 København Ø	Informationsmøde for interesserede i eneadoption	GEA <i>berkolinda@gmail.com</i> , 39180412 Tilmelding senest den 14. maj
21.05.10	kl. 15.00 - 17.30 Dansk Psykologforening Stockholmsgade 27 2100 København Ø lokale 3a	Barnets reform og intentionerne bag – med særlig fokus på adoption uden samtykke Ved Karen Fabricius Hansen, socialrådgiver, psykoterapeut MPF og kursusleder på de adoptionsforberedende kurser. se mere på <i>kal.adoption.dk/67</i>	Dansk Psykologforening og Adopriionsnetværket Louise Svendsen 26244064
30.05.10	kl. ? Frederiksberg Have	Sommerudflugt Vi gentager successen og mødes i Frederiksberg Have.	LF København <i>asn-priv@mail.dk</i> Tilmelding nødvendig – yderligere information følger
05.-06.06.10	kl. 14.00 Mølle Lejren, Høve	Thailandsforeningens 10-års jubilæum Mølle Lejren, en bondegård i Høve. <i>www.mollelejren.dk</i> Pris: 150 kr. pr. voksen, 75 kr. pr. barn. Overnatning tilbydes for 100 kr. pr. familie. Se mere på: <i>kal.adoption.dk/66.doc</i>	Thailandsforeningen <i>gittos@regionsjaelland.dk</i> , 21 34 08 53 Tilmelding senest 15. april 2010
06.06.10	Kl. 11.00 Hjørnet ved hestevognene ved Klampenborg st.	Årlig skovtur i Dyrehaven Medbring en ret til det fælles frokostbord. Gratis for medlemmer og kr. 25,00 pr. person for ikke-medlemmer.	GEA <i>berkolinda@gmail.com</i> , 60 93 05 59
19.06.10		HB møde	Forslag til dagsorden indsendes senest to uger før. Gerne pr. mail.
27.06 - 3.07.10	Europahøjskolen på Kalø, Rønde	Familieliv – adoption og trivsel Højskoleuge. Se mere på: <i>www.europahojsskolen.dk/korte-kurser/familieliv-og-adoption.aspx</i>	Privat Jens Lund Damkjær, 40 83 41 93
06.11.10		Generalforsamling i hovedforeningen Adoption & Samfund	HB

Se flere detaljer om arrangementerne på <http://kal.adoption.dk>

Forkortelser: HB = Hovedbestyrelsen, LF = Lokalforening

Optagelse til kalenderen: kalender@adoption.dk